

- 1 רמב"ם הלכות סנהדרין פרק ב הלכה י
- 2 אף על פי שאין בית דין פחות משלשה מותר לאחד לדון מן התורה שנאמר בצדק תשפוט עמיתך ומדברי סופרים
- 3 עד שיהיו שלשה, ושנים ג שדנו אין דיניהן דין .
- 4 הלכה יא
- 5 אחד שהיה מומחה לרבים או שנטל רשות מבית דין הרי זה מותר לו לדון יחידי אבל אינו חשוב בית דין, ואף על פי
- 6 שהוא מותר מצות חכמים הוא שמושיב עמו אחרים שהרי אמרו אל ד תהי דן יחידי שאין דן יחידי אלא אחד
- 7 רמב"ם הלכות סנהדרין פרק ה הלכה יח
- 8 יחיד שהוא מומחה לרבים אף על פי שהוא דן דיני ממונות יחידי אין ההודאה בפניו הודאה בבית דין ואפילו היה
- 9 סמוך, אבל השלשה אף על פי שאינן סמוכין והרי הן הדיוטות ואין אני קורא בהם אלהים הרי ההודאה בפניהם
- 10 הודאה בבית דין, וכן הכופר בפניהם ואחר כך באו עדים הוחזק כפרן ואינו יכול לחזור ולטעון כמו שביארנו, כללו
- 11 של דבר הרי הן לענין הודאות והלואות וכיוצא בהן כבית דין הסמוך לכל הדברים.
- 12 רמב"ם הלכות סנהדרין פרק ה הלכה ח
- 13 דיני קנסות ד כגון גזילות וחבלות ותשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה והאונס והמפתה וכיוצא בהן אין דנין
- 14 אותם אלא שלשה מומחים והם הסמוכין בארץ ישראל, אבל שאר דיני ממונות כגון הודאות והלואות אינן צריכין
- 15 מומחה אלא אפילו שלשה הדיוטות ואפילו אחד מומחה דן אותן, לפיכך דנין בהודאות והלואות וכיוצא בהן בחוצה
- 16 לארץ, אף על פי שאין בית דין של חוצה לארץ אלהים שליחות בית דין של ארץ ישראל עושין, ואין להן רשות לדון
- 17 דיני קנסות בשליחותן.
- 18 **שו"ת הרשב"א חלק ו סימן קעז**
- 19 עוד כתבת¹ שהתימה מן הר"מ ז"ל שפסק כרב אחא דמדאורייתא חד נמי כשר ועם זה פסק ששנים שדנו אין
- 20 דיניהם דין
- 21 תשובה אני אומר כי הרב ז"ל פסק כרב אחא מדקתני בברייתא (סנהדרין דף ד' ע"ב) דיני ממונות בג' ואם היה
- 22 מומחה לרבים דן ואפילו יחידי. וסבור הרב ז"ל לומר דברייתא הכי קתני דיני ממונות בג' משום יושבי קרנות כרב
- 23 אחא ומדאורייתא אפי' יחיד שאינו מומחה לרבים והוא דלא הוי מיושבי קרנות דהוא הוה פסול לכ"ע. אבל אם
- 24 היה מומחה לרבים דן אפי' יחידי לכתחילה ואפי' מדרבנן דאוקמא אדיניה. ולית ליה להווא דינא עירוב פרשיות
- 25 וכמ"ש פרש"י ז"ל. ומ"מ מדרבנן כל שאינו מומחה לרבים בעי' ג' ואלמיה לתקנתא דאי ליכא ג' אפי' בדיעבד אין
- 26 דיניהם דין. וא"ת א"כ אמאי לא מקשו מהאי ברייתא לר' אבהו (שם ד' ו' ע"א)? איכא למימר דאמר לך ר' אבהו אנא
- 27 דאמרי כרשב"ג דאמר הדין בג'. ושמא הזקיקו להרב ז"ל לומר כך מדגרסינן בפ' ראוהו ב"ד (ד' כ"ה ע"ב) והן
- 28 שלשה ואמאי לימא הכא נמי לא תהא שמיעה גדולה מראיה ואסיקנא הך סיפא איצטריכא ליה שאין היחיד נאמן
- 29 ע"י עצמו סד"א הואיל ותנא דיני ממונות בג' ואם היה מומחה לרבים דן אפי' יחידי הכא נמי נקדשיה ביחיד קמ"ל.
- 30 ואימא הכי נמי אין לך ב"ד מומחה לרבים מישראל יותר ממשה רבינו ע"ה וא"ל רחמנא עד דהוי אהרן בהדר. אלמא
- 31 ברייתא דאם היה מומחה לרבים דן אפי' יחידי דבר תורה קאמר. ולפיכך פסק הרב ז"ל כך ומכל הנך ראיות
- 32 שכתבתי למעלה ראה הרב ז"ל דלית הילכתא כשמואל ולפיכך פסק דאפי' מדרבנן פסלי חד דלאו מומחה ואפי'
- 33 שנים. וניחא לי נמי קצת לדבריו הא דאכשרו תרי בפרזבול וכן בביטול הגט וקרו להו ב"ד ואם איתא כיון דאית לן
- 34 עירוב פרשיות אפי' בהך היאך קרו להו ב"ד בשום ענין. ואף על גב דאמרינן בריש פירקין דרבא לית ליה דשמואל

¹ א"ה תשובה זאת הביאה מרן כ"מ בפ"ב מה' סנהדרין.

- 1 ורב אחא אית ליה דשמואל אפשר לומר דאפילו לרב אחא לית ליה דשמואל דאמר דאם דנו דיניהם דין אלא מעיקר
2 דינא קאמר כך נ"ל לדעת הרב ז"ל. אלא שקשה ליה הא דאותביניה לר' אבהו שנים שדנו ד"ה אין דיניהם דין דן
3 את הדין זכה את החייב וחייב את הזכאי מה שעשה עשוי דאלמא לרב אחא ל"ק דלדידיה מה שעשה עשוי. אלא
4 שעדיין יש לי לומר דאנן לא שמעי' ליה לרב אחא דאית ליה דשמואל ומן התקנה הילכך לא אפשר לן לאקשווי ליה
5 מינה אלא לכשת"ל דלית ליה וקשה ליה מינה ומתרצא לה לר' אבהו.
- 6 שו"ת הריב"ש סימן רכח
- 7 . לא היא; דודאי מה שהב"ד עושין שליח, זהו במה שכבר הסכימו הם עליו לעשות מן הדין, עושין שליח לעשות
8 הדבר; כגון: אם הסכימו למכור קרקע לפרוע לאשה בכתובתה, ולבעל חוב בחובו, יכולין לעשות שליח למכר,
9 כהיא דהתם. כמו שעושין להלקות ולנדות ולהחרים ע"י שליח דבי דינא, למי שיצא מב"ד מחוייב לזה; אבל לעשות
10 שליח לחייב ולזכות כאשר יראה בעיניו, חלילה להם. והא דאמר' בפ' החובל (פ"ד:), ובפ' המגרש (פ"ז:),
11 דבהודאות והלואות עבדין שליחותיהו, ההוא לאו שליחות גמור הוא, אלא רוצה לומר, דבמילתא דשכיחא ואית בה
12 חסרון כ"ס, אנחנו נעשה עצמנו כאלו אנחנו שלוחיהם. וכאלו ב"ד הגדול שבארץ ישראל, הממונין על כל ישראל
13 מימות משה רבינו ע"ה, תקנו דבהנהו מילי יוכלו לדון מחכמי חוצה לארץ בלא סמיכה.
- 14 שו"ת הריב"ש סימן רעא
- 15 ועוד, שאף אם נודה לסברא ההיא: דבסתם, כל מי שנטל רשות, יכול ליתן רשות; עדיין אי אפשר לתלות בזה, ענין
16 הסמיכה הזו. כי מי יודע: שכל הנותן רשות, נטל רשות מאחר, ואותו אחר מאחר; עד ראש הגולה או הנשיא, ולא
17 פסק מהם בנתיים? ועוד, שכיון שענתה, בטלו ראש גולה ונשיא: וכ"כ בספר חושן משפט (סי' ג' סעיף י"ב): שעתה,
18 אין לנו ראש גולה ולא נשיא, ואין בהם מי שיתן רשות. וא"כ, איך יתן רשות, הבא מכחם? ולא עדיפי, מגברא דאתו
19 מחמתיה. ולא דמי לסמיכה, שכל הנסמך סומך, אף על פי שהראשון איננו. לפי שכיון שנסמך, הרי הוא סמוך כמו
20 מי שסמכו, ויכול לסמוך אחרים. אבל הנוטל רשות מריש גלותא או מן הנשיא, אינו כמו ריש גלותא או כמו נשיא,
21 אלא, שנותן רשות מכח ריש גלותא או מכח הנשיא, ושליחותיהו קא עביד. וכל שבטל כח ריש גלותא וכח הנשיא,
22 נתבטל הרשות.